

פרק 15

חוק התיאומים

בשל אינפלציה (פרק ב') והתקנות הדולריות

נכתב ונערך על ידי שי מויאל, עו"ד וספי רובין, רו"ח (עו"ד)

תוכן עניינים

עמוד

15.1	חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח-2008.....
15.2	סעיף 33א לחוק התיאומים - הוראות המעבר
15.2.1	תחולת חוק התיאומים
15.2.2	ניכוי בשל אינפלציה - סעיף 7 לחוק התיאומים
15.2.3	פחת - סעיף 3 לחוק התיאומים
15.2.4	שיערוך הפסדים משנים קודמות - סעיף 9 לחוק התיאומים.....
15.2.5	הוצאות ריבית על הון ששימש לרכישת נכס קבוע - סעיף 11 לחוק התיאומים.....
15.2.6	הכנסה מעסק ממכירת נכס קבוע - סעיף 12 לחוק התיאומים
15.2.7	מועד השבחה או הוצאה לגבי נכס קבוע - סעיף 31א לחוק התיאומים.....
15.2.8	הוראות מיוחדות לגבי מוסד כספי - סעיף 22 לחוק התיאומים
15.2.9	תביעת הפסד ריאלי במכירת נייר ערך מיום 1.1.2006 ואילך - סעיף 9(ג) לחוק התיאומים
15.2.10	דוח תיאום אינפלציוני - סעיף 25 לחוק התיאומים
15.3	הכנסת ריבית רעיונית לצורכי מס הכנסה - סעיף 3(ג) לפקודה.....
15.3.1	הוראות סעיף 3(ג) לפקודה עובר לתיקון 164
15.3.2	הוראות סעיף 3(ג) לפקודה לאחר תיקון 164 ותיקון 185
15.3.3	תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(ג)) (תיקון), התשס"ט-2009
15.3.4	מימון בינחברתי עובר ולאחר ביטול חוק התיאומים ולאחר תיקון 164 ותיקון 185
15.4	יישום התקנות הדולריות לאור ביטול חוק התיאומים
15.5	יישום חוק התיאומים "דולרי" לאור ביטול חוק התיאומים

15. חוק התיאומים בשל אינפלציה (פרק ב') והתקנות הדולריות

15.1 חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח-2008

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן: "חוק התיאומים") נחקק בשנת 1985 ומטרתו העיקרית הייתה לנטרל את השפעות האינפלציה בחישוב ההכנסה החייבת של נישום, כך שההכנסה המתקבלת לאחר ביצוע ההתאמות על פי החוק הינה במונחים ריאליים לסוף שנה.

כתוצאה מירידת שיעורי המדד במהלך השנים, ירידות שהתבטאו אף במדד שלילי בשנת 2003 ובשנת 2006, הוחלט כי יישום חוק זה אינו רלוונטי יותר וכי אין עוד צורך ביישום. לפיכך, ביום 5 במרץ 2008 פורסם תיקון מס' 20 לחוק התיאומים (להלן: "תיקון 20"). בהתאם להוראות תיקון 20, שתחולתו מיום 1.1.2008 ואילך (אלא אם כן נקבע במפורש אחרת), מרבית הוראות חוק התיאומים יבוטלו החל משנת 2008, בכפוף להוראות מעבר.

במסגרת פרק זה נסקור את השינויים העיקריים שחלו כתוצאה מביטולו של חוק התיאומים והשלכותיו של הביטול כאמור.

המלצתנו הינה לקרוא פרק זה לאחר קריאת הפרק המקביל לו במדריך המסים "היערכות במסים 2008" כפי שפורסם על ידי משרדנו לשם קבלת הרקע החקיקתי הנדרש ביחס לחוק התיאומים טרם ביטולו.

15.2 סעיף 33א לחוק התיאומים - הוראות המעבר

במסגרת תיקון 20, חוקק סעיף 33א לחוק התיאומים אשר קבע הוראות מעבר לגבי תום תחולת חוק התיאומים כמפורט להלן.

15.2.1 תחולת חוק התיאומים

עם תום תקופת תחולת הוראות חוק התיאומים ביום 1.1.2008, יחולו הוראות המעבר כפי שחוקקו בסעיף 33א לחוק התיאומים.

15.2.2 ניכוי בשל אינפלציה - סעיף 7 לחוק התיאומים

בהוראות המעבר נקבע כי יתרת סכום שלא נוכחה בשנת המס 2007 לפי הוראות סעיף 7(ב) לחוק התיאומים, תנוכה מההכנסה בשנת המס 2008, ואולם אם ההכנסה החייבת בשנת המס 2008 כללה הכנסה שהיא סכום אינפלציוני לפי סעיף 88 לפקודה או לפי סעיף 47 לחוק מס שבח או לפי פרק שביעי 1 לחוק לעידוד השקעות הון (הטבות במס לגבי בניינים להשכרה), רשאי הנישום שלא לנכות את הניכוי מההכנסות האמורות. הפסד שנוצר מהניכוי ייחשב כהפסד מעסק שיועבר לשנות המס הבאות.

כמו כן נקבע בהוראות המעבר כי סכום ניכוי בשל אינפלציה שנוקף עד תום שנת המס 2007 ליחידות עבודה (מבנה שמשך בנייתו עולה על שנה) או קרקע שהן מלאי עסקי לפי הוראות סעיף 7(ה) לחוק התיאומים, יתואם לפי שיעור עליית המדד מתום שנת המס שבה נזקף הניכוי כאמור עד תום שנת המס 2007, וינוכה בשנת המס שבה ההכנסה ממכירתן של יחידות העבודה או הקרקע דווחה לראשונה.

בפסק הדין ר-ס חברה לייבוא וייצור מזון בע"מ נ' פקיד שומה ירושלים (ע"מ 423/10), אשר פורסם ביום 7 בפברואר 2013, נידונה השאלה האם ניתן לפרש את המילים "שיעור עליית המדד" גם לירידת השיעור ולא רק לעלייתו. בית המשפט פסק שיש לפרש את החוק באופן העולה בקנה אחד עם תכלית העומדת בבסיסם של דיני המס וביניהם הבטחת הכנסה לקופת המדינה וחיוב הנישום בתשלום מס אמת. לכן ניתן לקבל את הפרשנות שניכוי או הוספה להכנסה החייבת יחושבו על פי שינוי בערך הכסף, בין אם ערכו עלה ובין אם ערכו ירד.

15.2.3 פחת - סעיף 3 לחוק התיאומים

בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק התיאומים עובר לתיקון 20, ניתן היה לשערך את הוצאות הפחת באמצעות חישוב של ניכוי נוסף בשל פחת. שערך הפחת נעשה מהיום שהנכס סווג כנכס קבוע או כשינוי שלילי ועד לתום שנת המס.

בהוראות המעבר נקבע כי הוראות הסעיף ימשיכו לחול ביחס לנכסים קבועים שהיו נכסים קבועים בידי הנישום לפחות באחת משנות המס 2002 עד 2007, אולם השערך למדד יבוצע רק עד לתום שנת המס 2007. הוראות דומות נקבעו ביחס לשערך הפחת בידי נישום בפרק ג' שחלו לגבי הוראות סעיף 18 לחוק התיאומים.

מכוח סעיף 3(א) לחוק התיאומים, הותקנו תקנות מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (שיעורי פחת), התשמ"ו-1986 (להלן: "תקנות חוק התיאומים"), הקובעות שיעורי פחת לנכסים מסוימים. תקנות חוק התיאומים ימשיכו לחול.

15.2.4 שיערוך הפסדים משנים קודמות - סעיף 9 לחוק התיאומים

על פי הוראות סעיף 9 לחוק התיאומים עובר לתיקון 20, הפסדים משנים קודמות, הניתנים לקיזוז לפי הוראות הפקודה שוערכו לתום השנה שבה קוזזו. בהוראות המעבר נקבע כי הפסדים מועברים משנים קודמות יותרו בקיזוז כשהם מתואמים עד לתום שנת המס 2007.

15.2.5 הוצאות ריבית על הון ששימש לרכישת נכס קבוע - סעיף 11 לחוק התיאומים

על פי הוראות סעיף 11(א) לחוק התיאומים עובר לתיקון 20, ניתן היה להכיר בניכוי הוצאות ריבית בגובה שיעור עליית המדד על הון ששימש לרכישת נכס קבוע בטרם החל לשמש בייצור הכנסה. כמו כן, קבע הסעיף כי הוצאות כאמור שהותרו בניכוי, לא יתווספו לעלות הנכס לצורך חישוב הפחת ורווח ההון.

בהוראות המעבר נקבע כי הוצאות הריבית שהותרו על פי סעיף 11(א) לחוק התיאומים עד לתום שנת המס 2007, לא יתווספו לעלות הנכס לצורך חישוב הפחת ורווח ההון שינבע במועד מכירת הנכס.

15.2.6 הכנסה מעסק ממכירת נכס קבוע - סעיף 12 לחוק התיאומים

סעיף 12 לחוק התיאומים עובר לתיקון 20, קבע כי במכירת נכס קבוע או הכנסה ממכירת נכס שהיה נכס מוגן (לפי חוק המיסוי) ושאינו נכס קבוע, וההכנסה ממכירתו הינה הכנסה לפי סעיף 12(1) לפקודה, רשאי הנישום להפחית מהרווח ממכירת הנכס סכום אינפלציוני במגבלות הקבועות בסעיף, אשר יתואם עד למועד מכירת הנכס.

בהוראות המעבר נקבע כי ביחס למכירות שיבוצעו בשנת 2008 ואילך, ניתן יהא להפחית מהרווח את הסכום האינפלציוני כשהוא מתואם עד לתום שנת המס 2007 ולא עד מועד המכירה.

15.2.7 מועד השבחה או הוצאה לגבי נכס קבוע - סעיף 31 לחוק התיאומים

הוראות סעיף 31 לחוק התיאומים הקובעות כי יראו כל השבחה או הוצאה על חשבון הרכישה, שנעשו בתקופת חוק המיסוי או בתקופת חוק התיאומים, כהשבחה שהסתיימה במועד שבו נרשמה ההשבחה/ההוצאה כנכס קבוע, כגרעיה מההון או כשינוי שלילי לפי העניין, ימשיכו לחול גם אם מכירת הנכס הינה לאחר שנת המס 2007.

15.2.8 הוראות מיוחדות לגבי מוסד כספי - סעיף 22 לחוק התיאומים

בהוראות המעבר נקבע כי הוראות סעיף 22(א) לחוק התיאומים הקובעות פטור ממס על הכנסה ממלווה חובה שנצברה בתקופת תחולתו של חוק התיאומים בידי מוסד כספי ימשיכו לחול בפדיון מלווה חובה בשנת המס 2008 ואילך, ביחס להכנסה כאמור שנצברה בשנים 1985 עד 2007. כמו כן נקבע כי ביחס למוסדות כספיים, "המדד של חודש" פלוני לצורך יישום חוק התיאומים ימשיך וייקבע כמדד המתפרסם באותו חודש.

15.2.9 תביעת הפסד ריאלי במכירת נייר ערך מיום 1.1.2006 ואילך - סעיף 9(ג) לחוק התיאומים

במסגרת תיקון 18 לחוק התיאומים, תוקן סעיף 9(ג) לחוק התיאומים, באופן שניתן יהיה לתבוע על פיו הפסד ריאלי במכירת נייר ערך, המסווג כ"נכס קבוע" לעניין החוק האמור (על פי הוראות הפקודה ניתן לתבוע הפסד נומינלי בלבד).

בהוראות המעבר נקבע כי הפסד ריאלי כאמור, יחושב לתום שנת המס 2007 ומתום שנת המס 2007 ועד ליום המכירה ניתן יהיה לתבוע הפסד נומינלי בלבד.

15.2.10 דוח תיאום אינפלציוני - סעיף 25 לחוק התיאומים

סעיף 25 לחוק התיאומים הקובע הוראות לעניין הגשת דוח אינפלציוני יחד עם הדוח השנתי לפי סעיף 131 לפקודה ימשיך לחול אם כי לפי דברי ההסבר להצעת החוק לתיקון 20 הכוונה היא ליצור טופס אשר יהיה קצר וקל למילוי ואף ייתכן ולא יהיה חייב באישור רואה חשבון.

15.3 הכנסת ריבית רעיונית לצורכי מס הכנסה - סעיף 3(י) לפקודה

בעקבות תיקון 20 תוקנו הוראות סעיף 3(י) לפקודה (להלן: "תיקון 164"). כמו כן, בחודש אוגוסט 2011 פורסם תיקון 185 לפקודה (להלן: "תיקון 185") אשר במסגרתו, סעיף 3(י) לפקודה עבר תיקון נוסף. יצוין, כי תחולת תיקון 185 הינה לגבי הלוואות שניתנו מיום 1 בינואר 2008 ואילך. נסקור להלן את השינויים העיקריים שחלו במסגרת תיקון 164 ותיקון 185 והשלכותיהם כתוצאה מביטול חוק התיאומים.

ישם אל לב, כי במסגרת תיקון 185 תוקנו אף סעיפים 3(ט), ו-85 לפקודה (לעניין תיקון סעיפים 3(ט) ו-85 ראה פרק 4 ו- פרק 23, בהתאמה).

15.3.1 הוראות סעיף 3(י) לפקודה עובר לתיקון 164

1. עובר לתיקון 164, סעיף 3(י) לפקודה קבע, כי נישום אשר העניק הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנהלו בשיטת החשבונאות הכפולה או שהוראות פרק ב' לחוק התיאומים חלו בקביעת הכנסתו, וההלוואה ניתנה ללא ריבית או בריבית הנמוכה מהשיעור שקבע לעניין זה שר האוצר (התקנות מכח סעיף 3(י)), יהא חייב הנישום בגין הפרש הריבית במס בשיעור של 40%

ללא זכות לפטור, ניכוי או לקיזוז כלשהם בשל המס כאמור (לעניין זה ראה תקנות מכח סעיף 3(ג) בסעיף 2 להלן).

- לעניין זה מוגדרת הלוואה- לרבות כל חוב שאינו, בין היתר, אחד מאלה-
- הלוואה שהנה נכס קבוע בידי המלווה בהתאם להוראות חוק התיאומים;
 - חוב לקוחות או ספקים בשל שירותים או נכסים שאינם מהווים נכסים קבועים לעניין הוראות חוק התיאומים;
 - הלוואות שחלו עליהן סעיף 3(ט) לפקודה;
 - פיקדונות שהופקדו בידי רשות מוניציפאלית;
2. **תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(ג)), התשמ"ו-1986 (להלן: "התקנות")**

(1) תקנה 2 לתקנות - קביעת שיעור הריבית

"שיעור הריבית לעניין סעיף 3(ג) לפקודה בשנת המס יהיה שיעור עליית המדד ולגבי הלוואה למי שהוראות פרק ב' לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985, אינן חלות בקביעת הכנסתו - בשיעור עליית המדד בתוספת 4 אחוזים המוכפלים במספר הימים בתקופת הלוואה ומחולקים בשלוש מאות ששים וחמישה". (ההדגשות אינן במקור - פ.ק.).

(2) תקנה 3 לתקנות - חישוב הפרש הריבית

בעניין חישוב הפרש הריבית המתחייב במס ללא זכות לפטור, לניכוי או לקיזוז כלשהם נקבע כי-

"הפרש הריבית יחושב לפי הפרש שבין סכום הלוואה כשהוא מוכפל בשיעור הריבית כאמור בתקנה 2 בתקופת הלוואה, לבין סכום הריבית שנצטברה באותה תקופה, לפי תנאי הלוואה". (ההדגשה אינה במקור - פ.ק.).

(3) תקנה 4 לתקנות - הלוואות דולריות

נישום שהוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה כי נתן הלוואה שמומנה מהלוואות שקיבל, וההלוואות צמודות במלואן לשער החליפין של הדולר של ארצות הברית, יהיה שיעור הריבית על הלוואה, שיעור השינוי בשער החליפין בתקופת הלוואה במקום שיעור עליית המדד בתקופת הלוואה.

לגבי נישום שהוראות חוק התיאומים לא חלו עליו, שיעור הריבית יהיה שיעור השינוי בשער החליפין בתקופת הלוואה בתוספת 4%.

יושם אל לב, כי חלף הצמדה למדד, ניתן היה להצמיד רק לשער החליפין של הדולר ללא אפשרות להצמדה למטבעות נוספים.

15.3.2 הוראות סעיף 3(ג) לפקודה לאחר תיקון 164 ותיקון 185

סעיף 3(ג) לפקודה לאחר תיקון 164 ותיקון 185 שתחולתם מיום 1.1.2008 קובע, כי אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו בשיטת החשבונאות הכפולה או חבר בני אדם שנתן הלוואה, וההלוואה היא בלא ריבית (לרבות הפרשי הצמדה) או בריבית נמוכה משיעור שקבע לעניין זה שר האוצר (התקנות מכוח סעיף 3(ג)), יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה בידי נותן הלוואה ובלבד שמתקיימים יחסים מיוחדים בין נותן הלוואה לבין מקבל הלוואה.

לעניין זה, "יחסים מיוחדים" - יחסים שבין אדם לקרובו, וכן שליטה של צד אחד להלוואה במשנהו, או שליטה של אדם אחד בצדדים להלוואה, במישרין או בעקיפין, לבד או יחד עם אחר. "שליטה" - החזקה של צד אחד במשנהו בשיעור של 5% ומעלה.

יצוין, כי הגבלת תחולת סעיף 3(ג) לפקודה על הלוואות שניתנו בין צדדים המתקיימים ביניהם "יחסים מיוחדים" התקבלה במסגרת תיקון 185.

לעניין זה מוגדרת הלוואה- לרבות כל חוב שאינו, בין היתר, אחד מאלה-

- סעיף 3(ג)(10) - הלוואה שאינה צמודה למדד כלשהו ואינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי, שנתן חבר בני אדם לחבר בני אדם שבשליטתו כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של חמש שנים לפחות, ובלבד שההלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום התקופה האמורה והפירעון נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת עודפי הרכוש בפירוק.
- לעניין זה, "שליטה" - החזקה של 25% לפחות מכוח ההצבעה או מהזכות לרווחים, במישרין או בעקיפין, ביום אחד לפחות בשנת המס.
- יושם אל לב, כי תיקון 185 לא עדכן את הגדרת שליטה ביחס לסעיף 3(ג)(10) לפקודה.
- סעיף 3(ג)(11) - שטרי הון ואגרות חוב שהיו נכס קבוע בידי נותן הלוואה ביום 31 בדצמבר 2007, או שהיו נכס קבוע בידי נותן הלוואה מיום 1 בינואר 2008 ועד יום 5 במרץ 2008, אילו הוראות חוק התיאומים היו חלות לגבי אותה תקופה.

יצוין, כי הארכת התקופה ליום 5 במרץ 2008 התקבלה במסגרת תיקון 185 לפקודה. לעניין זה, "נכס קבוע" - שטרי הון ואגרות חוב שהנפיק חבר בני אדם אחר והינם לתקופה של שנה אחת לפחות, והריבית (לרבות הפרשי הצמדה) השנתית עליהם אינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת המס.

- סעיף 3(י)(12) - הלוואה שנתן אדם עד יום 31 בדצמבר 2007 שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה לא היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה, והוראות פרק ב' לחוק התיאומים לא חלו בקביעתה.
 - הוספת סעיף זה במסגרת תיקון 185 לפקודה נבעה מכך שבתיקון 20 לחוק התיאומים החילו את הוראות סעיף 3(י) לפקודה על הלוואה שנתן חבר בני אדם ללא התנאי שההלוואה נרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה. באמצעות הוספת הסעיף, המחוקק ביקש "להחזיר את הגלגל לאחור" כפי שהיה עובר לתיקון 20.
 - סעיף 3(י)(9) - הלוואה שהיא עסקה בין-לאומית כמשמעותה בסעיף 85א לפקודה (בהקשר זה ראה פרק 23 למדריך המס).
 - יושם אל לב, כי השינויים העיקריים שחלו בסעיף לאחר תיקון 164 ותיקון 185 לפקודה הינם כדלקמן:
 - הוראות הסעיף יחולו על הלוואות שהוענקו החל מיום 1 בינואר 2008 רק אם התקיימו "יחסים מיוחדים" בין נותן הלוואה לבין מקבל הלוואה.
 - בוטלה ההתייחסות במסגרת סעיף 3(י) לפקודה להוראות חלק ב' לחוק התיאומים.
 - בוטל הסייג לגבי תחולת סעיף 3(י) לפקודה ביחס להלוואה שהיא נכס קבוע בהתאם להוראות חוק התיאומים.
 - יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 4(2) לפקודה בידי נותן הלוואה ויחול הדין הכללי, קרי בוטל החיוב במס בשיעור של 40% (יחול שיעור מס חברות), איסור לקיזוז הפסדים והחבות בתשלום המס בתוך 30 ימים מתום שנת המס שלגביה חושבו הכנסות הריבית, כפי שחלו עובר לתיקון 164 ביחס להכנסות שהתחייבו במס על פי סעיף 3(י) לפקודה.
- 15.3.3 תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)) (תיקון), התשס"ט-2009**
 ביום 17 בספטמבר 2009 פורסם תיקון לתקנות בעקבות תיקונו של סעיף 3(י) לפקודה. לעניין התיקון, "יום התחילה" – החל מ-1 בחודש שלאחר פרסום התיקון, קרי 1 באוקטובר 2009.

עיקרי התיקון הינם כדלקמן:

1. שיעור הריבית לעניין תקנה 2 לתקנות החל מיום התחילה ועד ליום 31.12.2009 שיעור הריבית הקבוע בתקנה 2 לתקנות יהא 3.3% (ללא הצמדה למדד) חלף שיעור עליית המדד בתוספת 4% שהייתה קבועה עד לתיקון.
2. תקנה 5א(א) לתקנות קובעת, כי היה ושיעור העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא צמוד הניתן לציבור על ידי הבנקים, שמפרסם בנק ישראל לפי ההגדרה "שיעור עלות האשראי המרבי" בסעיף 5 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993, שפורסם לאחרונה לפני חודש דצמבר בשנה פלונית שונה מ-4.40%, יהיה שיעור הריבית הקבוע בתקנה 2 לשנת המס הבאה שיעור הריבית שפורסם כאמור, כשהוא מוכפל ב-75%; הסכום המתקבל יעוגל למאית האחוז הקרובה.
3. יושם אל לב, כי שיעור הריבית לעניין סעיף 3(ט) לפקודה נקבע בהתאם ל-שיעור עלות האשראי המרבי "ללא הכפלתו ב-75%".

תקנה 5א(ב) לתקנות קובעת, כי שר האוצר יפרסם בהודעה ברשומות את שיעור הריבית המחושב. להלן יפורטו שיעורי הריבית פי שפורסמו ברשומות על ידי שר האוצר:

שנה	שיעור הריבית (י)
2010	3%
2011	3.8%
2012	4.68%
2013	4.1%
2014	3.23%
2015	3.05%
2016	2.56%
2017	2.56%

- (1) בהתאם ליי"פ 6078 שפורסם ביום 19 באפריל 2010.
- (2) בהתאם לק"ת 7093 שפורסם ביום 23 בפברואר 2012.
- (3) בהתאם לק"ת 7093 שפורסם ביום 23 בפברואר 2012.
- (4) בהתאם לק"ת 7200 שפורסם ביום 1 בינואר 2013.
- (5) בהתאם לק"ת 7325 שפורסם ביום 6 בינואר 2014.
- (6) בהתאם לק"ת 7472 שפורסם ביום 1 בינואר 2015.
- (7) בהתאם לק"ת [7627](#) שפורסם ביום 7 במרץ 2016.
- (8) בהתאם לק"ת 7754 שפורסם ביום 1 בינואר 2017.

2. הלוואה Back to Back

על הלוואה שנתן נישום אשר בסמוך לנתינתה התקבלה לידי הלוואה אחרת, שלא מקרוב, בסכום שאינו נמוך מסכום הלוואה שנתן ובתנאים זהים (מועדי סילוק הקרן ושיעור הריבית החל על הלוואה), שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה **יהא שיעור הריבית שנקבע בהלוואה**, קרי, אף אם שיעור הריבית שנקבע להלוואות יהא נמוך משיעור הריבית הקבוע בתקנה 2 לתקנות (2.56% בשנת 2017), הוא שיעור הריבית שיחול. לעניין זה, "בסמוך" - 14 ימים או פחות לפני או אחרי יום מתן הלוואה, לפי עניין.

3. הלוואה במטבע חוץ

על הלוואה שנתן נישום במטבע חוץ יהא שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה, שיעור השינוי בשער החליפין של אותו מטבע חוץ בתוספת 3%.

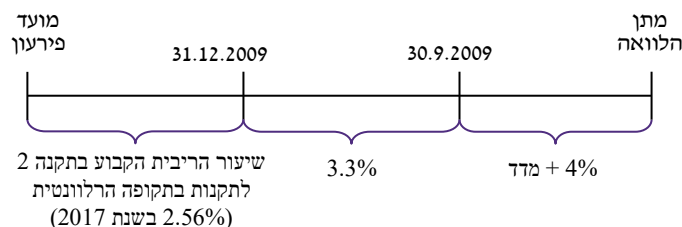
האמור בסעיף 2 לעיל (הלוואה Back to Back), יחול אף על הלוואה במטבע חוץ.

לעניין זה, "מטבע חוץ" - כל אחד מאלה: דולר ארה"ב, דולר קנדי, דולר אוסטרלי, אירו, לירה סטרלינג, פרנק שויצרי, רנד דרום אפריקאי, ין יפני.

4. על הלוואה שנתן אדם למי שהוראות חלק ב' לחוק התיאומים **לא חלו עליו** בשנת המס 2007, שתקופת הלוואה שלה החלה לפני **יום התחילה** ומועד הפרעון שלה הוא לאחר יום התחילה יהא שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה כמפורט להלן.

לגבי חלק תקופת הלוואה שתחילתו ביום מתן הלוואה וסופו ביום 30.09.2009 - שיעור עליית המדד בתוספת 4%.

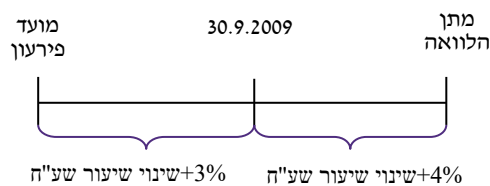
לגבי חלק תקופת הלוואה שתחילתו ביום 30.9.2009 וסופו ביום פרעון הלוואה - שיעור הריבית הקבוע בתקנה 2 לתקנות בתקופה הרלוונטית.

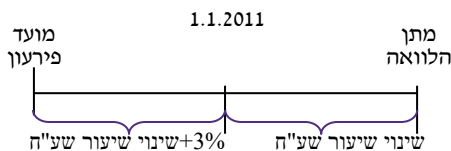
5. על הלוואה שנתן אדם למי שהוראות חלק ב' לחוק התיאומים **חלו עליו** בשנת המס 2007, שתקופת ההלוואה שלה החלה לפני **יום התחילה** ומועד הפרעון שלה הוא לאחר יום התחילה, יהא שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה כמפורט להלן. לגבי חלק תקופת ההלוואה שתחילתו ביום מתן ההלוואה וסופו ביום 31.12.2010 - שיעור עליית המדד. לגבי חלק תקופת ההלוואה שתחילתו ביום 31.12.2010 וסופו ביום פרעון ההלוואה - שיעור הריבית הקבוע בתקנה 2 לתקנות בתקופה הרלוונטית.

6. על הלוואה **דולרית** שנתן אדם למי שהוראות חלק ב' לחוק התיאומים **לא חלו עליו** בשנת המס 2007, שתקופת ההלוואה שלה החלה לפני **יום התחילה** ומועד הפרעון שלה הוא לאחר יום התחילה, יהא שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה כמפורט להלן. לגבי חלק תקופת ההלוואה שתחילתו ביום מתן ההלוואה וסופו ביום 30.09.2009 - שיעור השינוי בשע"ח של הדולר בתוספת 4%. לגבי חלק תקופת ההלוואה שתחילתו ביום 30.9.2009 וסופו ביום פרעון ההלוואה - שיעור השינוי בשע"ח של הדולר בתוספת 3%.

7. על הלוואה **דולרית** שנתן אדם למי שהוראות חלק ב' לחוק התיאומים **חלו עליו** בשנת המס 2007, שתקופת ההלוואה שלה החלה לפני יום התחילה ומועד הפרעון שלה הוא לאחר יום התחילה, יהא שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה כמפורט להלן. לגבי חלק תקופת ההלוואה שתחילתו ביום מתן ההלוואה וסופו ביום 31.12.2010 - שיעור השינוי בשע"ח של הדולר. לגבי חלק תקופת ההלוואה שתחילתו ביום 31.12.2010 וסופו ביום פרעון ההלוואה - שיעור השינוי בשע"ח של הדולר בתוספת 3%.

- 15.3.4 **מימון בינחברתי עובר ולאחר ביטול חוק התיאומים ולאחר תיקון 164 ותיקון 185** לאור תיקון סעיף 3(י) לפקודה, נבקש לסקור את השלכות התיקון ותוצאותיו במספר מצבים של מימון בינ-חברתי - האם נכנס בתחולת סעיף 3(י) לפקודה ותוצאות המס הנובעות מכך והכל כמפורט להלן.
- הלוואות בין חברות תושבות ישראל (בהנחה ועל החברות מוחלות הוראות חוק התיאומים בשנת 2007)**

- הלוואות שניתנו בריבית בשיעור שנקבע בתקנות ולמעלה מכך **עובר לביטול חוק התיאומים**
- הלוואות בינחברתיות אשר ניתנו בריבית אשר נקבעה בתקנות או למעלה מכך, לא יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י). בידי נותן ההלוואה תהיה הכנסה מריבית אשר תתחייב במס חברות.

לאחר ביטול חוק התיאומים ולאחר תיקון 164
 הלוואות בינחברתיות אשר ניתנו בריבית אשר נקבעה בתקנות או למעלה מכך, לא יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י). בידי נותן הלוואה תהיה הכנסה מריבית אשר תחייב במס חברות.

▪ הלוואות שניתנו ללא הצמדה למדד וללא ריבית (ולא הונפק כנגדן שטר הון)

עובר לביטול חוק התיאומים

הלוואות בינ-חברתיות אשר ניתנו בריבית הנמוכה משנקבע בתקנות יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י). הפרש הריבית כאמור בתקנה 2 לתקנות ייחשב הכנסה החייבת במס בשיעור של 40% בידי נותן הלוואה ללא זכות לפטור, ניכוי או לקיזוז כלשהם בשל המס כאמור.

לאחר ביטול חוק התיאומים ולאחר תיקון 164

הלוואות בינחברתיות אשר ניתנו בריבית הנמוכה משנקבע בתקנות יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י). הפרש הריבית כאמור בתקנה 2 לתקנות ייחשב הכנסה הניתנת לקיזוז החייבת במס חברות לפי סעיף 2(4) לפקודה בידי נותן הלוואה.

בהתאם לתיקון התקנות, הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה שתחול על הלוואות אלה תהיה שיעור עליית המדד עד ליום 31.12.2010 **וזאת במידה וההלוואה ניתנה לפני יום התחילה (יום פרסום התיקון לתקנות)** ומיום זה ועד פרעון הלוואה הריבית שתחול על הלוואה תהיה ריבית בשיעור הקבוע בתקנה 2 לתקנות בתקופה הרלוונטית (2.56% בשנת 2017).

במידה וההלוואה ניתנה לאחר יום התחילה, הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה שתחול על הלוואה תהיה ריבית בשיעור הקבוע בתקנה 2 לתקנות בתקופה הרלוונטית (2.56% בשנת 2017) מיום מתן הלוואה ועד לפרעונה.

▪ **הלוואות שניתנו עם הצמדה למדד אך בריבית הנמוכה משיעור הריבית שנקבע בתקנות**

עובר לביטול חוק התיאומים

הלוואות בינחברתיות שניתנו עם הצמדה למדד אך בריבית הנמוכה משיעור הריבית שנקבע בתקנות לא יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י) לפקודה שכן בהתאם לתקנה 2 לתקנות שיעור הריבית למי שהוראות חוק התיאומים חלות עליו יהיה שיעור עליית המדד בלבד.

לאחר ביטול חוק התיאומים ולאחר תיקון 164

הלוואות בינחברתיות שניתנו עם הצמדה למדד אך בריבית הנמוכה משיעור הריבית שנקבע בתקנות יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י) לפקודה. הפרש הריבית כאמור בתקנה 2 לתקנות יהיה הכנסה הניתנת לקיזוז החייבת במס חברות לפי סעיף 2(4) לפקודה בידי נותן הלוואה.

בהתאם לתיקון התקנות, הלוואות אלה לא יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י) לפקודה עד ליום 31.12.2010 **וזאת במידה וההלוואה ניתנת לפני יום התחילה (יום פרסום התיקון לתקנות)** ומיום זה ועד פרעון הלוואה הלוואות אלה יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י) ויחויבו בתוספת ריבית בהתאם לשיעור הריבית הקבוע בתקנה 2 לתקנות בתקופה הרלוונטית (2.56% בשנת 2017).

במידה וההלוואה ניתנת לאחר יום התחילה, הלוואה תיכנס בתחולתו של סעיף 3(י) לפקודה החל מהיום בו ניתנה. הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה שתחול על הלוואה תהיה בשיעור הריבית הקבוע בתקנה 2 לתקנות בתקופה הרלוונטית (2.56% בשנת 2017).

▪ הלוואות שניתנו כנגד הנפקת שטר הון

עובר לפרסום ביטול חוק התיאומים (5 במרץ 2008)

הלוואות בינחברתיות אשר ניתנו ללא ריבית וללא הצמדה כנגד הנפקת שטר הון לא יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י) לפקודה שכן הלוואה תחשב לנכס קבוע בידי המלווה בהתאם להוראות חוק התיאומים.

הלוואות אלה לא יכנסו בתחולת סעיף 3(י) לפקודה משנת 2008 ואילך בהתאם להוראות סעיף 3(י)(11) כמפורט בסעיף 15.3.2 לעיל.

לאחר ביטול חוק התיאומים ולאחר תיקון 164 ותיקון 185

ככלל, הלוואות בינחברתיות אשר ניתנו ללא ריבית וללא הצמדה כנגד הנפקת שטר הון יכנסו בתחולתו של סעיף 3(י) לפקודה והפרש הריבית כאמור בתקנה 2 לתקנות יהיה הכנסה הניתנת לקיזוז החייבת במס חברות לפי סעיף 2(4) לפקודה בידי נותן הלוואה.

על מנת לא להכנס בתחולת סעיף 3(י) לפקודה על שטר הון לעמוד בתנאים שנקבעו בסעיף 3(י)(10) לפקודה כמפורט בסעיף 15.3.2 לעיל.

15.4 יישום התקנות הדולריות לאור ביטול חוק התיאומים

על אף תיקון 20 וביטולו של חוק התיאומים, לא בוצע כל שינוי בתקנות הדולריות (למעט הוראות ליציאה וכניסה מתחולתן כמפורט להלן) ותאגידים אשר **ביקשו** שלא יחולו על הכנסתם הוראות חוק התיאומים **תוך 30 יום מתחילת שנת המס** (במסגרת הוראות המעבר הארכה תקופת הבקשה ל-90 יום חלף תקופת זמן של 30 יום בשנת 2008) ינהלו בשנת המס פנקסי חשבונות

במטבע חוץ על פי תקנות מס הכנסה (כללים בדבר ניהול פנקסי חשבונות של חברות בהשקעת חוץ ושל שותפויות מסויימות וקביעת הכנסתן החייבת), התשמ"ו-1986 (להלן: **"התקנות הדולריות"**).

האפשרות לניהול פנקסי החשבונות על פי התקנות הדולריות כאמור, מוקנית **לסוגי התאגידים המפורטים להלן (בלבד)**, אשר בחרו בניהול פנקסי החשבונות בשיטה זו (להלן: **"התאגיד"**):

א. חברה בהשקעת חוץ כהגדרתה בסעיף 53 לחוק עידוד השקעות הון (ראה סעיף 18.2.5 למדריך המס);

ב. שותפות שכל שותפיה הם תושבי חוץ וכל השקעותיהם בשותפות וכל הלוואותיהם לשותפות הם במטבע חוץ, והנציב אישר אותה לצורך סעיף 130א לפקודה;

ג. חברה ש-90% לפחות מהכנסותיה הן מהפעלת כלי שיט או כלי טיס בהובלה בינלאומית. **והכל למעט** מוסד כספי כמשמעותו בסעיף 22 לחוק התיאומים.

התקנות הדולריות מחייבות את התאגיד לנהל פנקסיו **הן בשקלים, הן בדולרים**, וקובעות הוראות לעניין זה, בנוגע לקביעת ההכנסה החייבת או ההפסד של התאגיד, הרווח או ההפסד של התאגיד מניירות ערך נסחרים בבורסה, פחת שידרוש התאגיד, אופן חישוב רווח ההון, ועוד.

לאור זאת, לתאגיד הנמנה על סוגי התאגידים המפורטים לעיל, יתכן ועדיף לנהל את פנקסי החשבונות שלו על פי התקנות הדולריות. יחד עם זאת בבחינת הצורה הרצויה לניהול פנקסים כאמור, יש לקחת בחשבון גם את העובדות המפורטות להלן:

(1) תאגיד שבחר בניהול פנקסיו על פי התקנות הדולריות **לא** יוכל לחזור בו מבחירה זו, לפני **תום שלוש שנים** מהיום הקובע (היום בו החלו לחול עליו התקנות הדולריות).

(2) תאגיד אשר חזר בו מניהול פנקסי חשבונותיו על פי התקנות הדולריות (או שחדל להיות תאגיד כמפורט לעיל), **לא** יוכל לשוב ולבחור לנהל את פנקסי חשבונותיו לפי התקנות הדולריות לפני שחלפו שלוש שנים מתום שנת המס.

בקובץ תקנות 6682 מיום 23.6.2008 נקבע, כי על אף האמור בסעיפים 1 ו-2, תאגיד יהיה רשאי לחזור בו מבחירתו לניהול פנקסיו לפי התקנות הדולריות לשנת המס 2007 או לשנת המס 2008, לפי בחירתו. חזר בו התאגיד, יודיע על כך לפקיד השומה עד יום 30 ביוני 2008 ולא יוכל לשוב ולבחור לנהל את פנקסי חשבונותיו לפי התקנות הדולריות, החל בשנת המס שלגביה חזר בו ועד לשנת המס 2011.

דין נכס קבוע בעת חזרה מניהול פנקסי חשבונות לפי התקנות הדולריות

בקובץ תקנות 6676 מיום 29.5.2008 שתחולתו מיום 1.1.2008 נקבע, כי תאגיד שניהל פנקסי חשבונות לפי התקנות הדולריות בשנת המס 2007, וחזר בו מבחירתו לנהל פנקסי חשבונות לפיהן, וביום 31 בדצמבר 2007, היה בידיו נכס קבוע כמשמעותו בחוק התיאומים, **יראו אותו נכס כאילו היה "נכס קבוע" בידיו לפי חוק התיאומים ביום 31.12.2007**. משמעות התיקון רלוונטית בעיקר למקרה בו חברה שיישמה את התקנות הדולריות העניקה הלוואה לחברה אחרת כנגד שטר הון וההלוואה הייתה נחשבת לנכס קבוע בידיה במידה והייתה מיישמת את הוראות חוק התיאומים. במידה והחברה תבחר שלא ליישם עוד את התקנות הדולריות הרי שבהתאם להוראות סעיף 3(י) לפקודה לאחר תיקון 164, החברה תוכל שלא לחייב את החברה מנפיקת שטר ההון בריבית והפרשי הצמדה ובכל זאת לא להכנס בתחולתו של סעיף 3(י) לפקודה.

15.5 יישום חוק התיאומים "דולרי" לאור ביטול חוק התיאומים

תקנה 14 לתקנות הדולריות קובעת כי "הנציב רשאי להתיר לתאגיד שניהל את פנקסי חשבונותיו בשקלים חדשים ובדולרים להחיל בקביעת הכנסתו את הוראות תקנות אלה בתיאומים שיורה". מכוח תקנה זו נקבע בחוזר מ"ה 26/87 כלהלן:

"תיאומים לגבי "תאגיד" המנהל בשקלים ובדולרים אך לא לפי כל הוראות התקנות"

תקנה 14א כפי שמופיעה בתיקון מאפשרת לנציב לקבוע תיאומים, לגבי תאגידים שניהלו פנקסי חשבונותיהם בשקלים ובדולרים אשר לפיהם יראו אותם כמי שניהלו פנקסיהם על פי התקנות. התיאומים הינם אלה המופיעים **בחוזר מ"ה 4/86**.

חוזר מ"ה 4/86, מאפשר לחברות הרשאיות להחיל את התקנות הדולריות (ראה סעיף 15.4 לעיל), לנהל פנקסיהן באחת משתי הדרכים הבאות: **האחת** החלת הוראות התקנות הדולריות; **או השניה** ניהול פנקסי חשבונות שקליים והגשת דוח התאמה לצורכי מס, כמתבקש מחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) תוך הכנסת שינויים מסויימים כמפורט להלן:

(1) בכל מקום בו על פי הוראות חוק התיאומים יש לפעול על פי שער עליית המדד, יבוא שיעור השינוי בשער החליפין שמשמעותו לעניין זה תהיה ההפרש שבין שער החליפין ביום שבו מסתיימת התקופה לבין שער החליפין ביום שקדם לתחילת התקופה מחולק בשער החליפין ביום שקדם לתחילת התקופה (שער החליפין יהיה כהגדרתו בחוק הוראת השעה).

(2) תשלומי המס והניכויים במקור על חשבון שנת המס יהיו שינוי שלילי ביום תשלומם או ביום שבו נוכו במקור.

- (3) סיכום חיובי יוכפל על אף האמור בסעיף 7 לחוק התיאומים במלוא שיעור השינוי בשער החליפין. ההוראות בדבר מגבלת הניכוי בשל אינפלציה לא יחולו לגבי הכנסות "התאגיד" עליו חלות הוראות התקנות הדולריות.
- (4) לא יינתן ניכוי מיוחד על פי סעיף 8 לחוק התיאומים.
- (5) רווח הון יחושב כאמור בתקנה 7 לתקנות הדולריות.
- (6) סעיף 6(ג) לחוק התיאומים בדבר חישוב הפרש ריאלי לא יחול על "התאגיד".
- (7) סעיף 9(ג) לחוק התיאומים בדבר חישוב הפסד ריאלי לא יופעל על התאגיד שכן הוא כלול בהוראות סעיף 7 לתקנות הדולריות.
- (8) לעניין התחשבות המס המתחייב מההכנסה, לאחר הפעלת ההוראות שלעיל, יתואמו תשלומי המס על חשבון שנת המס כדלקמן:
- א. מקדמות יתואמו ביום תשלומם ועד תום שנת המס.
- ב. ניכויים במקור יתואמו מתום החודש שלאחר החודש שבו נוכו במקור ועד תום שנת המס. כאמור בסעיף (1) לעיל, התיאומים יעשו לפי שיעור השינוי בשער החליפין. סכומי המס המתואמים יופחתו מהמס המתחייב על פי הדוח.
- (9) כל שאר סעיפי התקנות הדולריות שלא הוזכרו לעיל לרבות סעיף הערכת המלאי, לא יחולו בשנת המס 1985 (ולאור האמור בהו"ב 26/87 גם בשנים שלאחריה).

יישום הוראות החוזר לאור תיקון 20

- ביחס לחברות המיישמות חוק תיאומים דולרי נראה כי הוראות המעבר יחולו עליהן כפי שחוקקו בתיקון 20.
- יחד עם זאת, לא ניתן נכון למועד כתיבת פרק זה מענה לשאלה האם השינוי בשער החליפין יחול עד ליום 31.12.2007 או שמא בהתאם לשנת המס הרלוונטית.